

บทที่ 1

ประเทศจีน หรือ สยาม?

ต้นฤดูร้อนปี 1926 คุณแม่แอนเจโล โลเรนซีอูตตี (Angèle Lorenziutti) มหาธิการิณีของคณะอัครทูตโรมันแห่งกรุงโรมได้รับจดหมายฉบับหนึ่งซึ่งทำให้ท่านรู้สึกกังวลใจ จดหมายนั้นประทับตราไปรษณีย์ “Bangkok” ลงวันที่ 1 มีนาคมสภาพของคณะอัครทูตโรมันที่เพิ่งตั้งสำนักที่ประเทศสยาม นำเป็นหวังตั้งแต่เริ่มต้น ซิสเตอร์วัยเยาว์ทั้งสามสามารถปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตที่แตกต่างไปอย่างสิ้นเชิง สภาพการณ์ก็น่าจะดีขึ้น แต่ขณะที่ท่านกำลังอ่านคำร้องที่เต็มไปด้วยความว่าวุ่นของอธิการิณี ซิสเตอร์มารี เทเรส แมร์แตเนสส์ (Sr. Marie Therese Mertens) อยู่ที่นี่ คุณแม่แอนเจโลไม่แน่ใจนัก ซิสเตอร์ทั้งสามได้อยู่ที่กรุงเทพฯ มา 19 เดือนแล้ว แต่สภาพการณ์กลับยิ่งดูไม่น่ามั่นใจ

จดหมายฉบับนี้สื่อแว่วหวนหูสิ้นหวัง ซิสเตอร์มารี เทเรสวิงวอนขอให้คุณแม่แอนเจโลส่งซิสเตอร์คนหนึ่งจากกรุงโรมไปเยี่ยมทั้งสามที่กรุงเทพฯ ซิสเตอร์มารี เทเรสเขียนว่า “ดิฉันได้ขอร้องคุณแม่เรื่องนี้มาก่อนแล้ว ดิฉันยังบังอาจขอร้องคุณแม่อีกเพราะดิฉันแน่ใจว่าถ้ามีซิสเตอร์คนหนึ่งจากกรุงโรมปรากฏตัว ท่านสังฆราชก็จะยอมอ่อนลงบ้าง เราทั้งสามก็จะสามารถจัดการบางอย่างได้ ลุล่วง”

ซิสเตอร์มารี เทเรสเขียนจดหมายด้วยลายมือตัวเล็ก ๆ เป็นระเบียบยาวถึงเจ็ดหน้ากระดาษ เธอได้พรรณาเรื่องความลำบากลำบากต่าง ๆ อย่างละเอียด ดังเช่น งานที่ไม่รู้จักจบเกี่ยวกับการเตรียมอาหารสำหรับเด็กนักเรียน เด็กกำพร้า บาทหลวง และสำหรับซิสเตอร์ทั้งสามด้วย การซักผ้าสำหรับใช้ในวัด และเสื้อผ้าสำหรับเด็กกำพร้าที่ทำกันแบบเก่าแก่โบราณ แน่นองงานหลักที่ซิสเตอร์คณะอัครทูตต้องทำคือ งานสอนในโรงเรียนที่มีนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกวัน

“เรามีอาหารที่จะต้องเตรียมวันละหกครั้ง” ซิสเตอร์มารี เทเรสเล่าในจดหมาย “ที่จริงงานนี้หนักเกินไปสำหรับพวกเรา ดิฉันได้ขอร้องท่านสังฆราชแล้วสามครั้ง ขอให้มิซิสเตอร์ชาวพื้นเมืองสักคนมาช่วยทำอาหาร แต่การขอร้องของดิฉันไม่ได้รับคำตอบ ยิ่งกว่านั้นเด็กกำพร้าของเรายังไม่ได้รับการเลี้ยงดูหรือเครื่องนุ่งห่มจากท่านสังฆราช แต่เด็กเหล่านั้นต้องทำงานทั้งวันให้ท่านและทำให้วัด ที่พำนักของเราก็แออัดยัดเยียด เราอยู่ในที่เล็ก ๆ ไม่ได้รับอากาศบริสุทธิ์ เพราะเราไม่มีสวน มีแค่สนามเล็ก ๆ นั่นคือทั้งหมดที่เรามี

ระเบียบการประจำวันตามที่ซิสเตอร์มารี เทเรสรายงานอย่างละเอียดฟังดูน่าวิตก โดยเฉพาะในภูมิอากาศอย่างกรุงเทพฯ กล่าวคือ ตื่นเวลา 4.30 น. มิสซา 5.30 น. ขณะนั้นซิสเตอร์คนหนึ่งยังอยู่ในบ้านเพื่ออาบน้ำแต่งตัวให้เด็กกำพร้าตัวเล็ก ๆ เข้าสอน 8.30 น. ถึงเที่ยง แล้วเข้าครัว

เพื่อเตรียมอาหารสำหรับเด็กนักเรียน สำหรับเด็กกำพร้า และสำหรับพระสงฆ์ มีประเพณีว่าบุคคลที่กล่าวข้างต้นนั้นจะไม่รับประทานอาหารด้วยกัน ต้องแยกกันกินตามกลุ่มของตน ฝ่ายซิสเตอร์เองก็ถือกฎวินัยของอารามที่จะแยกไปรับประทานอาหารต่างหาก หลังจากล้างถ้วยล้างชามและทำวัตรเย็นเสร็จซิสเตอร์ก็กลับไปสอนกระทั่งบ่าย 4.30 น. แล้วก็ต้องเข้าครัวอีกเพื่อเตรียมอาหารเย็นตอน 6.00 น. ...ซิสเตอร์มารีเทเรสลงท้ายจดหมายว่า “ช่างอัศจรรย์จริง ๆ ที่ร่างกายของเราทนลำบากตรากตรำได้ถึงเพียงนั้น”

ปัญหาก็คือ ร่างกายซิสเตอร์เหล่านั้นจะทนทานได้นานสักเท่าใด ! ถึงกระนั้นในเวลาเดียวกับที่ซิสเตอร์มารี เทเรสกล่าวรำพันถึงความลำบากของพวกเขา ท่านก็อ้างด้วยความเชื่อมั่นว่าภารกิจทางศาสนามีคุณค่ามากในสยาม ท่านยืนยันว่า “มีอนาคตอันกว้างไกลมากในสยาม” แต่ในเวลานั้นจะมีอนาคตสำหรับชาวคณะอัครทูตใหม่? ซิสเตอร์เองแฉฉกฉกน ถ้าผู้ใดได้อ่านข้อความต่าง ๆ อย่างละเอียดก็ดูเหมือนว่ามีเหตุผลน่าร้อยที่ทำให้เห็นว่าน่าจะไปตั้งสำนักนี้และส่งซิสเตอร์วัยเยาว์เหล่านั้นกลับบ้านเสีย กระทั่งเมื่อมีเงื่อนไขที่พร้อมกว่านี้จึงค่อยส่งพวกซิสเตอร์กลับมาใหม่

ความสัมพันธ์ครั้งแรกของคณะอัครทูตกับสยาม เกิดขึ้นในช่วงฤดูร้อนปี 1923 เมื่อท่านสังฆราชเรเน แปร์โรส (René Perros)² ซึ่งขณะนั้นเป็นประมุขดูแลสังฆมณฑลสยามได้เขียนจดหมายถึงท่านสังฆราชเฟรริ (Frei) ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสำนักแพร่ธรรม ท่านแปร์โรสเรียนท่านเฟรริว่า ท่านเชื่อว่าพระศาสนจักรในสยามจะเติบโตกล้าแข็ง ถ้าจะมีซิสเตอร์สักกลุ่มหนึ่งมาทำงานด้านการสอน เพียงหนึ่งปีก่อนหน้านั้น ท่านเฟรริก็ได้จัดให้ซิสเตอร์คณะอัครทูตกลุ่มหนึ่งจำนวนสามคนจากเมืองสแตนสเต็ด (Stanstead) แคนาดาไปยังสังฆมณฑลชวเถาทางใต้ของประเทศจีน ดังนั้นท่านเฟรริจึงส่งจดหมายของท่านแปร์โรสไปยังคุณแม่วินิเฟรด (Winefride) อธิการิณีที่เมืองสแตนสเต็ดในทันที ด้วยหวังว่าท่านอธิการิณีจะสามารถจัดส่งซิสเตอร์กลุ่มที่สองไปยังเอเชียที่จริงสำนักที่เมืองสแตนสเต็ดมีช่องทางไม่มากนัก ท่านอธิการิณีแม้จะมีใจโน้มเอียงที่จะส่งซิสเตอร์ไปช่วย แต่ก็ไม่มีบุคลากรเพียงพอ

อย่างไรก็ตามคำขอนี้ทำให้ท่านอธิการิณีสนใจ จึงส่งจดหมายของท่านแปร์โรสไปยังซิสเตอร์มารี ดู โรแซร์ (Marie du Rosaire) อธิการิณีคณะอัครทูตที่เพิ่งก่อตั้งใหม่ในเมืองชวเถาประเทศจีน โดยเขียนข้อความสั้น ๆ แนบไปด้วยว่า “ดิฉันส่งเรื่องนี้มาเพื่อให้คุณแม่พิจารณา และขอได้โปรดให้มีซิสเตอร์ไป ณ ที่นั่น” ท่านอธิการิณีมิได้คาดหวังว่าสังฆมณฑลในประเทศจีนที่กำลังดิ้นรนอย่างหนักจะสามารถส่งใครไปยังสยามได้ ท่านรู้ว่าคุณแม่โรแซร์ผู้มีจิตใจร้อนรนในงานแพร่ธรรมอย่างยิ่ง จะสนใจคำร้องขอต่อชาวคณะอัครทูตในตะวันออกไกล

คุณแม่โรแซร์ซึ่งไม่รู้จักเรื่องราวเกี่ยวกับสยามเลย อ่านจดหมายที่เขียนเล่าอย่างละเอียดยืดยาวด้วยความสนใจยิ่ง ท่านแปร์โรสได้เขียนว่า “ในสยามเวลานี้ถือเอาการสร้างเยาวชนเป็นเรื่อง

แรก” ท่านยังเขียนต่อไปว่าโรงเรียนที่มีอยู่เวลานี้มีไม่พอ ยังต้องการโรงเรียนอีกมากโดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมคาทอลิกสำหรับเด็กหญิง เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนชายที่บราเดอร์คณะเซนต์คาเบรียล ตั้งขึ้น ท่านเสริมว่า “ทั้งนี้เราอาจโน้มน้าวชนชั้นสูงในสังคมได้ นับเป็นโอกาสดีที่สุดเพราะว่า ณ ที่นี้เราได้รับความนิยมนิยมชมชอบมาก มีบิดามารดาจำนวนมากขอให้เราก่อตั้งโรงเรียนมัธยมเพื่อส่งบุตรหญิงมาเรียน” ท่านอธิบายว่า ซิสเตอร์คณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร (St. Paul-de-Chartres) มีโรงเรียนหลายแห่งในกรุงเทพฯ แต่ไม่สามารถขยายตัวออกไปได้อีก ท่านแปร์โรสได้ขอเรื่องคุณแม่อองแซ็งต์โมร์ (Dames de Saint-Maur) ที่มลายูแต่ก็ไม่เป็นผล ท่านเขียนในจดหมายด้วยว่า “เมื่อไม่สามารถขอเรื่องนี้ได้ ข้าพเจ้าไม่มีหนทางอื่น นอกจากต้องไปค้นหาที่อเมริกา ในสิ่งที่ยุโรปไม่อาจให้ได้”

อย่างไรก็ตาม ข้อความตอนสุดท้ายทำให้คุณแม่โรแซร์รู้สึกจับใจ ตรงที่ท่านแปร์โรสเขียนว่า “ในสังคมมณฑลกว้างดั่งและชั่วเถามีชาวคณะออร์สุลินที่มาจากประเทศแคนาดา ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าคณะนี้จะสามารถให้ตามที่ขอและจะยอมรับข้อเสนอของเราหรือไม่ ข้าพเจ้าสวดวิงวอนพระมหาไถ่ทรงเมตตาช่วยให้ท่านพบทางช่วยเหลืออันจำเป็นนี้เพื่อหว่านเมล็ดพันธุ์ที่ดีในดินแดนซึ่งสามารถให้ผลอันไพบูลย์ ในช่วงเวลาอันสั้นเมล็ดพันธุ์นี้จะก่อให้เกิดพืชผลมากมาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเราที่จะหว่านเมล็ดพันธุ์ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้”

คุณแม่โรแซร์อย่างจดจ่อว่าทางอเมริกาจะให้ความช่วยเหลือได้หรือไม่ เป็นเวลาหลายเดือนท่านจึงทราบว่าคำขอของสังฆราชแปร์โรสไม่ได้รับการตอบรับ คุณแม่โรแซร์จึงเขียนถึงท่านแปร์โรส เรียนแนะนำให้ท่านลองเขียนจดหมายถึงมหาธิการิณีของคณะออร์สุลินผู้ซึ่งอาจอยู่ในฐานะที่จะช่วยให้คำร้องขอของท่านได้รับการพิจารณา

เมื่อท่านแปร์โรสได้รับจดหมายนี้ ท่านก็รีบดำเนินการทันที เมื่อวันที่ 29 มกราคม 1924 เพียงสามสัปดาห์หลังจากได้รับจดหมายของคุณแม่โรแซร์ ท่านเขียนบรรยายอย่างยืดยาวส่งถึงคุณแม่แองเจิล เดอ นอเทรอดาม (Angele de Notre - Dame) ข้อความช่วงแรกของจดหมายทบทวนเรื่องที่ท่านเขียนถึงสังฆราชเฟร์รี ช่วงถัดไปเป็นรายละเอียดโดยพิสดารเกี่ยวกับภาระที่ซิสเตอร์จะรับมอบหมายให้ทำพร้อมกับที่พักและอาหารที่จะจัดให้

จดหมายของท่านแปร์โรสมีข้อความดังนี้ :

ในกรุงเทพฯ ฯ เรามีเขตปกครองวัดอยู่ 4 แห่ง³ แห่งหนึ่งมีชื่อว่า “วัดแม่พระลูกประคำ” ซึ่งเป็นย่านของคาทอลิกชาวจีนซึ่งมีจำนวนราว 2,000 คน ซิสเตอร์ทำหน้าที่ดูแลโรงเรียนของโบสถ์ซึ่งจะสอนทั้งภาษาจีนและภาษาไทย (ระหว่างที่เริ่มงานตอนต้น ๆ อาจใช้ครูคนไทยไปพลาง ๆ ในขณะที่ซิสเตอร์เหล่านี้ฝึกฝนภาษาไทยซึ่งไม่ยากนัก) จะมีชั้นเรียนที่สอน

ภาษาอังกฤษด้วยสำหรับเด็กที่เริ่มเรียนภาษาใหม่ และมีชั้นเรียนที่สอนการฝีมือ เช่น วิชาเย็บปักถักร้อย การครัว วิชาการเรือน... ทุกวิชาที่จำเป็นสำหรับการเป็นกุลสตรี แน่نون-สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ การอบรมบ่มเพาะให้เป็นคริสตชนที่ดี... สำหรับงานนี้ผู้ปฏิบัติงานต้องมีทั้งจิตศรัทธาและมีความกระตือรือร้น

เมื่องานก้าวหน้า ก็จะรับคนต่างศาสนาที่จะมาเรียนภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส วาดเขียน การฝีมือ ฯลฯ ซึ่งในขณะที่เดียวกันเขาจะได้รับการอบรมเรื่องความเชื่อ จะมีเด็กกำพร้าให้เราเลี้ยงดูด้วย ลำดับต่อไปก็จะมีสถานพยาบาลเพื่อแจกจ่ายยาให้คนป่วยที่มาปรึกษาหารือกับซิสเตอร์ ทั้งนี้จะเกิดผลดีมหาศาล มิใช่แต่อาศัยคำพูดเท่านั้น แต่เหนืออื่นใดคืออาศัยแบบอย่างอันดีงามทั้งปวง

งานที่ท่านสังฆราชเปร์โรสบรรยายนั้นฟังดูน่าพรั่น แต่เท่าที่ท่านเห็น ก็จะเป็นเฉพาะตอนเริ่มต้นเท่านั้น ด้วยวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ท่านพรรณนาอย่างแจ่มแจ้งถึงสิ่งที่จะทำได้ไม่เพียงแต่ในกรุงเทพฯ เท่านั้น แต่ในเมืองอื่นของสยามประเทศ อย่างในเขตชนบทซึ่งจะเริ่มขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป

สำหรับขอบข่ายงานอันกว้างขวางนี้ ท่านเปร์โรสรับรองว่าซิสเตอร์สี่ท่านก็พอสำหรับเริ่มดำเนินงาน ท่านมีที่พักจัดเตรียมไว้พร้อมสำหรับซิสเตอร์เหล่านี้ เป็นตึกสองชั้น มีห้องครัวแยกจากตัวตึก และมีเรือนไม้หลังหนึ่งสำหรับเป็นโรงเรียนสอนภาษาจีน มีขนาดใหญ่พอรับนักเรียน ได้สักร้อยคน ท่านเปร์โรสจะรับภาระออกค่าใช้จ่ายในการเดินทางของซิสเตอร์ทั้งสี่และจะอุปถัมภ์ซิสเตอร์เหล่านี้จนกว่าจะสามารถช่วยตัวเองได้ ท่านอธิบายว่า แม้โรงเรียนของโบสถ์ไม่ต้องให้เด็กเสียค่าเล่าเรียน ซิสเตอร์ก็อาจหารายได้โดยการสอนภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส คนตรี ฯลฯ ท่านลงท้ายจดหมายว่า “ตามที่เรียนให้ทราบนี้ ย่อมมีแต่ผลดีทุกอย่าง โดยไม่มีความเสี่ยง ด้วยเหตุที่ค่าใช้จ่ายทั้งหมดจะได้รับการดูแลกระทั่งถึงเวลาที่ซิสเตอร์มีรายได้พอจะรับผิดชอบได้เอง”

โดยมิได้รอคำตอบจากกรุงโรม ฤดูใบไม้ผลิถัดมา ท่านเปร์โรสได้เขียนจดหมายถึงคุณแม่โรแซร์เพื่อขอบุญที่คุณแม่ให้คำแนะนำและเรียนว่า ถ้าคุณแม่โรแซร์ถูกขอความคิดเห็น ก็หวังใจว่าคำขอของท่านเปร์โรสจะได้รับการสนับสนุนจากคุณแม่ด้วย ก่อนที่คุณแม่โรแซร์จะได้รับจดหมายของท่านเปร์โรส คุณแม่โรแซร์ได้เขียนถึงคุณแม่เองแปลเพื่อสนับสนุนให้คุณแม่เองแปลตกลงตามคำขอของท่านเปร์โรส คุณแม่โรแซร์เขียนด้วยความกระตือรือร้นอันเป็นลักษณะของท่านว่า “กรุงเทพฯ เป็นเมืองอุดมสมบูรณ์ ชาวคณะอัครทูตจะมีงานสอนบุตรหลานผู้มีตระกูลและข้าราชการฝ่ายใน ฯลฯ ทั้งจะเป็นช่องทางสำหรับการพระศาสนาในอนาคตด้วย... ถ้านักบุญอัญญาจลาและลูก ๆ ของท่านรับงานแพร่ธรรมนี้”

แม้คุณแม่เองแฉลจะรู้สึกประทับใจในเรื่องที่คุณแม่โรแซร์เรียนท่านว่าเป็นไปได้ก็จริง แต่ท่านก็ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ อาศัยคำแนะนำของคณะที่ปรึกษา ท่านจึงเขียนตอบสังฆราชเปร์โรสเมื่อวันที่ 10 มีนาคม ความว่า “ทุกสิ่งที่ท่านแจ้งให้ทราบนั้นน่าสนใจที่สุด แต่ขณะนี้ดิฉันยังมีโอกาสให้คำตอบที่แน่นอนแก่ท่านได้” คุณแม่มิได้นั่งนอนใจในกิจกรรมที่เกี่ยวกับงานธรรมทูตและได้พยายามอย่างสุดความสามารถ โดยส่งจดหมายเวียนไปยังท่านอธิการณีสำนักร่างต่าง ๆ ของคณะอัครสุลินพร้อมกับแนบคำขอของท่านเปร์โรสไปด้วย คุณแม่เร่งเร้าท่านเหล่านั้นให้สนับสนุนชาวคณะอัครสุลินที่รู้สึกว่าคุณแม่มีกระแสเรียกให้ไปดำเนินชีวิตเป็นธรรมทูตในต่างแดน...

พอถึงต้นฤดูร้อน คุณแม่โรแซร์ได้เขียนจดหมายถึงคุณแม่เองแฉลอีก ท่านย้ำความเชื่อมั่นของท่านที่มีต่อสยามว่าจะเป็งานของชาวคณะอัครสุลินในอนาคต ท่านเสนอแนะว่าเป็นไปได้ไหมที่จะขอตัวซิสเตอร์จากประเทศอังกฤษและฝรั่งเศสหรือขอจากสหรัฐอเมริกาและแคนาดา ท่านยังเสนออย่างแข็งขันให้คุณแม่แบร์นาร์ด มังแซล (Bernard Marcel) ชาวฝรั่งเศสในคณะอัครสุลินที่ทำงานอยู่ในประเทศอินโดนีเซีย ให้ไปปรับหน้าที่ดูแลงานในสยามตามที่มุ่งหวังไว้ แม้ท่านทั้งสองคือคุณแม่แบร์นาร์ดและคุณแม่โรแซร์ไม่เคยพบกัน แต่ทั้งสองก็เคยติดต่อกันทางจดหมายตั้งแต่มิการก่อตั้งคณะอัครสุลินในประเทศจีน มิตรภาพระหว่างท่านทั้งสองซึ่งมีรากฐานอยู่บนความนิยมชมชอบซึ่งกันและกันก็ได้ก่อตัวขึ้น

คุณแม่แบร์นาร์ด มังแซล เกิดที่เมืองมอร์แตง (Mortain) ทางภาคตะวันตกของประเทศฝรั่งเศส เมื่อปี 1874 ตั้งแต่เริ่มดำเนินชีวิตนักบวช ท่านรู้สึกว่ามีกระแสเรียกให้ไปทำงานเป็นธรรมทูตในประเทศแถบตะวันออก จิตใจของท่านปรารถนาจะได้ไปประเทศจีน เนื่องจากคณะอัครสุลินไม่มีสำนักของตนในประเทศจีนสมัยปี 1910 ท่านจึงได้ไปอยู่ที่ชาวซึ่งชาวคณะอัครสุลินที่เป็นชาวฮอลันดาตั้งสำนักขึ้นในปี 1856 ความสนใจของท่านที่มีต่อประเทศจีนไม่เคยเสื่อมคลาย พอถึงปี 1922 คุณแม่แบร์นาร์ดได้ข่าวสำนักอัครสุลินที่ซัวเถา ท่านจึงเขียนจดหมายถึงคุณแม่โรแซร์ในทันทีรับรองว่าตัวท่านมีความสนใจและสนับสนุนคุณแม่โรแซร์ในงานนี้ จดหมายอันเปี่ยมล้นด้วยความรู้สึกของคุณแม่แบร์นาร์ดช่วยจุดประกายไฟให้ความใฝ่ฝันของคุณแม่โรแซร์เองประสบความสำเร็จหลายปีในการทำงานของคณะทำให้คุณแม่แบร์นาร์ดเปี่ยมล้นด้วยประสบการณ์และวุฒิภาวะ ท่านไม่เคยเหน็ดเหนื่อยทั้งที่ทำงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมาถึง 15 ปี ความกระตือรือร้นของท่านมีแต่ตั้งใจจะเอาชนะโลกใหม่ด้วยการเผยแพร่วะรสาร จึงไม่แปลกที่คุณแม่โรแซร์เสนอแนะคุณแม่แบร์นาร์ดให้ไปเป็นผู้ดูแลงานใหม่ที่เต็มไปด้วยความท้าทายนี้

ถึงฤดูร้อน ความสนใจของคุณแม่โรแซร์ต่อสยามหันเหไปสู่เหตุการณ์อันน่ายินดีที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน มีคำสัญญาที่จะส่งชาวคณะอัครสุลินเขาวัววัยสี่ท่านมาทำงานที่จีน เวลานั้นงานในสังฆมณฑลที่ประเทศจีนได้เริ่มมาเป็นปีที่สาม โดยมีสำนักของคณะอัครสุลินก่อตั้งขึ้นสองแห่งที่ซัวเถาและที่แต้จิ๋ว จึงต้องการซิสเตอร์สมัครมาทำงานที่นี้อย่างยิ่ง ท่านสังฆราชราอิชซัก (Rayssac) ซึ่งเป็นผู้ดูแลสังฆมณฑลและเป็นคนเจ้าอารมณ์เวลาวิกฤติ หงุดหงิดที่เห็นทางกรุงโรมไม่ใส่ใจที่จะช่วย

ท่านพัฒนาสังคมมณฑลที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในที่สุดคุณแม่โรแซร์สามารถยืนยันให้ท่านสังฆราช มั่นใจว่า ในฤดูใบไม้ร่วงที่จะมาถึง(ปี 1924) จะมีนักบวชมาช่วยงานอีกสี่คน คุณแม่โรแซร์เขียนถึงคุณแม่เองแฉลเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคมอย่างตื่นเต้น “โปรดแจ้งวันเดินทางของชาวคณะอัครสุลินกลุ่มใหม่ให้ดิฉันทราบโดยด่วนด้วยค่ะ”

เนื่องจากคุณแม่โรแซร์ไม่ได้ข่าวคืบหน้าเกี่ยวกับสยามอีก ท่านจึงอนุมานว่าคำขอของท่านสังฆราชเปร์โรสถูกปฏิเสธไปแล้ว แต่ในเดือนกรกฎาคม มีข้อความสั้น ๆ คลุมเครือจากคุณแม่เองแฉลส่งมาถึงคุณแม่โรแซร์อย่างอ้อม ๆ ว่า “โปรดเรียนคุณแม่โรแซร์ว่า ดิฉันเพิ่งอนุมัติตามคำขอจากกรุงเทพฯ ฯ และกำลังจะส่งซิสเตอร์ไปสี่คน ขอให้คุณแม่โรแซร์คัดเลือกซิสเตอร์ที่คุณแม่คิดว่าดีที่สุดเพื่อส่งไปกรุงเทพฯ ฯ”

คุณแม่โรแซร์คาดการณ์เอาเองว่า ซิสเตอร์ทั้งสี่ที่คุณแม่เองแฉลกล่าวถึง คือผู้ที่ร่วมทางมากับคณะอีกสี่คนของจีนตามที่สัญญาไว้ จึงดูประหนึ่งความใฝ่ฝันสองเรื่องกำลังจะเป็นจริงพร้อมกันในคราวเดียว คือ งานธรรมทูตในสยามก็จะเป็นจริงขึ้นมา ส่วนงานในจีนก็ได้ซิสเตอร์ ซึ่งเป็นที่ต้องการมาก อย่างไรก็ตามก็ตาม-คณะที่ปรึกษาใหญ่ที่กรุงโรมก็ได้ข้อสรุปที่ต่างออกไป เมื่อไม่สามารถจัดหาซิสเตอร์ไปทำงานในจีนและสยามได้เพียงพอ ก็ต้องตัดสินใจให้ซิสเตอร์ทั้งสี่ ท่าน ที่เดิมตั้งใจจะส่งไปจีนให้ไปเปิดสำนักใหม่ในสยาม แต่การตกลงใจเช่นนี้มีได้ล่วงรู้ถึงคุณแม่โรแซร์ กระทั่งกลางเดือนตุลาคม ส่วนท่านเปร์โรสได้รับทราบเมื่อกลางเดือนพฤศจิกายน

ส่วนผู้ที่สมัครไปทำงานในต่างประเทศสามารถตัวกันตอนกลางเดือนสิงหาคมที่อารามของคณะอัครสุลิน ณ เมืองตูร์เน (Tournai) ทางตะวันตกของประเทศเบลเยียม เพื่อเตรียมตัวเตรียมใจสำหรับงานในประเทศจีน 30 วันต่อมาเป็นเวลาสำหรับสวดภาวนาและเข้าเงียบ เป็นการปฏิบัติจิตแบบของนักบุญอิกญาซีโอ อันเป็นแนวทางการบ่มเพาะทางจิตวิญญาณของชาวคณะอัครสุลิน

ผู้สมัครไปทำงานต่างประเทศที่ได้รับคัดเลือกทั้งสี่ท่านนี้เป็นตัวแทนประเทศต่าง ๆ 3 ประเทศคือ ประเทศฝรั่งเศส เบลเยียม และยูโกสลาเวียซิสเตอร์ราฟาแอล วูร์นิค (Raphael Vumik) และซิสเตอร์มารี ซาเวเรีย เปียร์ซ (Marie Xaveria Piric) สองท่านนี้อยู่ห่างไกลจากประเทศของท่านอยู่แล้ว ซิสเตอร์มารี ซาเวเรีย แห่งพระหฤทัยอันศักดิ์สิทธิ์ เดิมชื่ออานนา (ขณะที่อยู่ในประเทศสยาม คนรู้จักท่านในนามมาแมร์มารี ซาเวียร์ เปียร์ซ) ท่านเกิดที่เมืองบอโรฟนิกา (Borovnica) ประเทศยูโกสลาเวียเมื่อปี 1894 ได้รับการศึกษาในโรงเรียนของคณะอัครสุลินที่เมืองสกอฟจาโลกา (Skofja Loka) ครอบครัวเปียร์ซเป็นที่รู้จักดีในวงการของคณะอัครสุลิน บุตรสาวทุกคนในครอบครัวนี้รับการศึกษาในโรงเรียนของคณะอัครสุลิน ก่อนหน้านี้อานนาซึ่งได้เข้าสู่อารามของคณะอัครสุลิน เดือนกันยายน 1916 เธอเข้าเป็นนวกชนของอัครสุลินที่เมืองสกอฟจา ได้ปฏิญาณตนตลอดชีวิตที่นี่เมื่อเมษายน 1922 เธอเป็นคนมีท่าทางดีและกล้า เมื่ออายุ 19 สอบข้อสอบรัฐบาลได้เป็นนางพยาบาลประจำโรงพยาบาล ขณะที่ยังเป็นนางพยาบาลรุ่นน้องก็สอบได้ประกาศนียบัตร

ครูสำหรับโรงเรียนระดับกลางที่เมืองสโลเวเนีย (Slovenia) เห็นได้ชัดว่าซิสเตอร์ท่านนี้เป็นผู้มีคุณค่าผู้หนึ่งสำหรับงานธรรมทูตในต่างประเทศ

บุคคลเชื้อชาติเดียวกับท่านคือซิสเตอร์มารี ราฟาแอล (Marie Raphael) แห่งพระหฤทัยทุกข์ของพระเยซูเจ้า (Coeur souffrant de Jesus) (เดิมชื่อ มารีจา วูร์นิค - **Manja Vumik**) เกิดปี 1898 เป็นบุตรสุดท้องในจำนวนพี่น้องแปดคน เกิดที่เมืองราดอฟลิจิกา (Radovljica) ยูโกสลาเวีย เช่นเดียวกับซิสเตอร์ชาวเวีย ครอบครัวของซิสเตอร์ราฟาแอลติดต่อกลัศิคกับคณะอัครสุลิน บิดาของเธอเป็นประติมากรและจิตรกร เป็นผู้ออกแบบพระแท่นในโบสถ์ของคณะอัครสุลินที่เมืองสคอฟจาโลกา มารดาของเธอหลังจากให้กำเนิดบุตร 10 คน (ซึ่งในจำนวนนี้มีชีวิตรอด 2 คนคือราฟาแอลและอิวาน-น้องชาย) ก็เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังเมื่อเธออายุ 12 ก็ถูกส่งไปเป็นนักเรียนประจำในโรงเรียนของคณะอัครสุลิน ปีต่อมาเธอได้รับความเศร้าโศกอย่างยิ่งเมื่อบิดาที่รักของเธอถึงแก่กรรมโดยกะทันหัน ในที่สุดเธอก็เรียนจบเมื่ออายุเพิ่งได้ 16 ปี เธอสมัครเป็นนวกชนที่เมืองสคอฟจาโลกา ได้ปฏิญาณตนตลอดชีพวันที่ 24 ตุลาคม 1921 ซึ่งเป็นวันฉลองนักบุญราฟาแอล

ซิสเตอร์กลุ่มนี้ - ผู้ที่มีอายุมากที่สุดคือ ซิสเตอร์มารี อักแนส (Marie-Agnes) แห่งศีลมหาสนิท (เดิมชื่อ มารี เบธ เดอแลตต์ - **Marie Berthe Delattre**) มาจากเมืองโปลังคอฟ (Polincove) เป็นเมืองเล็ก ๆ ในเขตเมืองซังต์โอม (St. Omer) ประเทศฝรั่งเศส เธอเกิดปี 1890 เธอรู้สึกถึงกระแสเรียกให้เป็นนักบวชตอนที่เธอรับศีลมหาสนิทครั้งแรก ขณะที่เธอโตขึ้นสงครามโลกครั้งที่ 1 เกิดขึ้นอย่างดุเดือด ประกอบกับความจำเป็นของชีวิตครอบครัวทำให้เธอต้องหันไปใส่ใจเรื่องนี้ กระทั่งอายุ 30 เธอจึงได้สมัครเป็นนวกชนของคณะอัครสุลินที่ซังต์ปอล เดอ เลอง (St. Pol-de-Leon) ปฏิญาณตนชั่วคราวที่โบยังซี เมื่อกันยายน 1921 แม้จะมีภูมิหลังด้านการศึกษาน้อยกว่าซิสเตอร์อื่นที่สมัครไปคราวนี้ แต่ก็ได้อาศัยความชำนาญเรื่องการบ้านการเรือน และความคล่องตัวของซิสเตอร์ อักแนสช่วยซิสเตอร์กลุ่มนี้ในช่วงแรก ๆ

สมาชิกคนที่สี่ของกลุ่มนี้ เป็นผู้คุ้นเคยกับชีวิตในต่างแดนอยู่แล้ว คือซิสเตอร์มารี เทเรส (Marie Therese) แห่งพระกุมารเยซู (เดิมชื่อ จูเลียต แมร์ - แตนส์ - **Juliette Mertens**) เกิดที่เมืองแอนตเวป (Antwerp) ประเทศเบลเยียมเมื่อปี 1895 เมื่อเธอพร้อมจะดำเนินชีวิตตามกระแสเรียกเป็นชาวคณะอัครสุลิน เบลเยียมก็ตกอยู่ในภาวะสงคราม คณะอัครสุลินประเทศอังกฤษ ได้ให้ความช่วยเหลือคนที่ถูกจับกุมในเขตสงคราม ด้วยเหตุนี้ ซิสเตอร์มารี เทเรสจึงสมัครเป็นนักบวชคณะอัครสุลินที่เมืองกรีนิช (Greenwich) ประเทศอังกฤษเมื่อเดือนมิถุนายน 1915 ต่อมาเธอเดินทางไปเมืองชด์เล (Chudleigh) แคว้นเดวอน (Devon) ภาคใต้ที่ซึ่งนวกสถานของเมืองทูร์เนได้ย้ายไปอยู่ที่นั่น โดยการนำของนวกจารย์ คือ คุณแม่มารี เดอ แซงต์ฌอง มาร์แตง (Marie de St. Jean Martin) แม้ว่าปีถัดไปมณฑลของฝรั่งเศสตะวันตกจะสามารถก่อตั้งนวกสถานซังต์ปอล เดอ เลอง แล้วก็ตาม ซิสเตอร์มารี เทเรสยังอยู่ที่ประเทศอังกฤษและได้ปฏิญาณตนตลอดชีพที่เมืองกรีนิชในเดือนพฤษภาคมปี 1921

สรุปว่ามีซิสเตอร์สี่ท่านอาสาสมัครเป็นธรรมทูตในต่างประเทศ และจะได้ไปอยู่ที่สังฆมณฑลในประเทศจีน ผู้ที่อาวุโสที่สุดในกลุ่มนี้คือซิสเตอร์อักเนส เดอแลตร์ อายุ 35 ปี ผู้ที่มีอายุน้อยที่สุดคือซิสเตอร์ราฟาเอล วูร์นิก อายุ 26 ปี โดยมีซิสเตอร์มารี เทเรส แมร์แตนต์ ได้รับแต่งตั้งเป็นอธิการินี

ไม่ปรากฏชัดว่าเมื่อใดที่ซิสเตอร์ทั้งสี่ได้ทราบว่า ดินแดนที่ท่านจะไปทำงานนั้นได้เปลี่ยนจากประเทศจีนไปเป็นสยาม มีเอกสารฉบับหนึ่งระบุว่าซิสเตอร์ทั้งสี่ได้รับทราบช่วงเช้าเจียบเป็นสัปดาห์ที่สาม แต่จากบันทึกที่ซิสเตอร์อักเนสเดอแลตร์ลงไว้ ดูเหมือนเชื่อได้ว่าเป็นวันที่ 26 กันยายน คือหนึ่งสัปดาห์หลังจากสิ้นสุดการเข้าเจียบ และเป็นเวลาเพียง 2 สัปดาห์ก่อนที่ซิสเตอร์กลุ่มนี้จะออกเดินทางจากเมืองทัวเน เหตุผลที่ให้ก็ไม่ชัดเจน ท่านองว่าประเทศจีนอยู่ในภาวะไม่ปกติ และว่าคนต่างชาติที่เข้าไปเป็นธรรมทูตอาจจะได้รับอันตราย หรือเป็นเพราะซิสเตอร์จะทำงานได้ผลมากกว่าในการประกาศพระวรสารในประเทศที่สงบสุขและเป็นมิตร

ซิสเตอร์ทั้งสี่จะมีความรู้สึกหวั่นไหวหรือผิดหวังเพียงไหนไม่มีการบันทึกไว้ มองในแง่ดีถ้าจีนเป็นประเทศในความฝันของท่าน นั่นก็ล่องลอยจางหายไป ซิสเตอร์ทั้งสี่ไม่รู้จักประเทศจีน ชาวจีน ประเพณี หรือแม้แต่ภาษา นอกเหนือไปจากอุดมทัศน์ที่จะประกาศพระวรสารแก่ผู้ที่ไม่รู้จักพระเจ้าซึ่งมีชีวิตอยู่ในความมืดมน ซิสเตอร์เหล่านี้ก็หาไม่จุดหมายอื่นใดไม่ สยามประเทศอยู่ที่ไกลเล่า ซิสเตอร์เหล่านี้ก็ไม่รู้จัก ทั้งดินฟ้าอากาศ ภาษา การงานที่จะต้องทำล้วนไม่รู้สิ้น! ดังที่ซิสเตอร์คนหนึ่งในกลุ่มได้กล่าวต่อภายหลังว่า “ไม่ว่าจะไปประเทศจีนหรือสยาม จะต่างกันตรงไหน”

ด้วยจิตใจที่เสียสละ ซิสเตอร์กลุ่มนี้ได้เดินทางออกจากเมืองทัวเนในสัปดาห์ที่สองของเดือนตุลาคม เมื่อถึงเมืองมาเชย์ ได้พักที่นวกสถานของคณะออร์สุลินที่เมืองโบบังซีและที่เกรอโนบ (Grenoble) วันที่ 23 ตุลาคม เวลาพระอาทิตย์ตกดิน มีการฉลองผู้เป็นมรณสักขีชาวคณะออร์สุลินแห่งเมืองวาลังแซง (Valenciennes) เรือโดยสารชื่อ “แองเกอร์ส (Angers)” แล่นไปออกจากท่าเมืองมาเชย์มุ่งสู่สิงคโปร์ ในจดหมายที่เขียนถึงคุณแม่แองเจล เดอ นอเทรอดามนั้น ซิสเตอร์มารี เทเรสบรรยายอย่างละเอียดน่าจับใจถึงวาระที่กลุ่มของเธอจากเมืองมาเชย์ ชาวคณะออร์สุลินกลุ่มนั้นคุกเข่า ดวงตาจับจ้องคุณแดนฝรั่งเศสซึ่งค่อย ๆ ลับตา ขอบพระคุณพระเจ้าที่ประทานพระพรหรรษาต่าง ๆ และขอพระองค์ทรงบรรเทาใจชาวคณะที่ยังอยู่เบื้องหลัง เย็นนั้นพวกท่านก็ปรับตัวได้กับการเดินทางไกล อยู่ในห้องโดยสารเล็ก ๆ ห้องเดียว ไม่มีอากาศถ่ายเท มีกระเป๋าและสัมภาระในการเดินทาง 49 ชิ้น

ในการเดินทางไกลคราวนั้น ซิสเตอร์มารี เทเรสบันทึกอย่างละเอียด เธอเขียนจดหมายถึงคุณแม่แองเจลที่กรุงโรมทุกสัปดาห์ กล่าวถึงดินฟ้าอากาศ การหยุดเรือตามเมืองท่ารายทาง ผ่านทะเลแดงซึ่งมีอากาศร้อนจัด ไปยังเมืองพอร์ตซาดิ (Port Said) จิบูติ (Djibouti) และต่อไปยังโคลอมโบ เรื่องราวในจดหมายฟังดูเป็นบันทึกทางจิตวิญญาณยิ่งกว่าจะเป็นบันทึกการเดินทาง ซิ

สเตอร์มารี เทเรสตั้งต้นจดหมายทุกฉบับว่า “วิญญานข้าฯ ถวายสดุดีพระเป็นเจ้า”(Magnificat)⁴ เธอเป็นผู้มีใจกระตือรือร้นและศรัทธา มีความปรารถนาอย่างเดียวคืออยากจะมีตัวเองให้สิ้น มีใจสุภาพถ่อมตนอย่างลึกซึ้ง มอบถวายทุกสิ่งไว้ในหัตถ์ของพระผู้เป็นเจ้า พุดง่าย ๆ ก็คือเธอปรารถนาจะเป็นนักบุญองค์หนึ่ง!

ด้วยความกระหายที่จะได้สละทุกสิ่งถวายแด่พระเจ้า ในไม่ช้าซิสเตอร์เหล่านี้ก็มีโอกาสวันที่ 9 พฤศจิกายน เมื่อเดินทางมาถึงเมืองโคลอมโบก็ได้รับจดหมายฉบับหนึ่งจากคุณแม่โรแซร์ส่งมาจากช่วงกลางวันที่ 16 ตุลาคม บอกเพียงสั้น ๆ ว่ามีการผิดพลาดเกิดขึ้น ที่จริงซิสเตอร์กลุ่มนี้จะไม่ไปสยาม แต่จะไปประเทศจีนตามแผนการเดิม ที่เมืองสิงคโปร์ บาทหลวงผู้ดูแลสังฆมณฑลจะมาพบคุณซิสเตอร์ช่วยเตรียมการให้เดินทางไปซัวเถา คุณแม่โรแซร์กล่าวยืนยัน เรื่องนี้น่าจะเป็นคำสั่งที่ชวนฉงน สำหรับซิสเตอร์ทั้งสี่ซึ่งไม่รู้อะไรเลยนอกจากต้องถือความนบนอบตามกฎวินัยของคุณะ เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องสับสนวุ่นวายอย่างยิ่ง ซิสเตอร์มารี เทเรสรู้สึกร้อนใจที่ท่านไม่อาจเข้าใจคำสั่งของคุณแม่โรแซร์ เมื่อไม่อาจปรึกษาผู้ใดและเกรงว่าจะตัดสินใจผิด เธอจึงส่งโทรเลขฉบับหนึ่งถึงคุณแม่เองแจกขอให้ท่านช่วยชี้แนะและส่งคำตอบมายังเธอที่สิงคโปร์

เจ็ดวันต่อมาบนเรือ ซิสเตอร์ทั้งสี่เหมือนอยู่ในไฟชำระ ไม่แน่ใจในอนาคตของตน พอมาถึงสิงคโปร์ก็มีโทรเลขฉบับหนึ่งรออยู่ก่อน ในโทรเลขมีข้อความว่า “กรุงเทพฯ ฯ” และลงชื่อ “แอนเจเล เดอ นอเทรอดาม” เมื่อได้รับคำยืนยัน ซิสเตอร์มารี เทเรสจึงเขียนจดหมายถึงคุณแม่เองแจก ความว่า “ความสงสัยของเราหมดไปค่ะ... คุณแม่ที่เคารพ ถ้าคุณแม่บอกให้เราไปซัวเถา เราก็จะไปทันที... พรุ่งนี้เช้า ดิฉันจะเขียนถึงท่านอธิการณที่ซัวเถาเพื่อเรียนท่านว่าดิฉันได้ส่งโทรเลขถึงคุณแม่เพื่อจะขอทราบถึงจุดหมายปลายทางของเรา”

ทางฝ่ายซัวเถาก็เตรียมการกันวุ่นวาย ทุกรุ่นหมดไปกับการเตรียมต้อนรับคณะธรรมทูตที่จะมาใหม่สี่ท่าน เช่น ซื่อเตียงนอน หามุ้งกันยุง... ท่านสังฆราชราอิสซัคเริ่มสร้างอารามเล็ก ๆ หนึ่งสำหรับสังฆมณฑลที่จะจัดตั้งขึ้นที่เมืองแต้จิ๋ว แต่พอถึงต้นเดือนตุลาคม ก็มีจดหมายฉบับหนึ่งจากคุณแม่เองแจกลงวันที่ 14 กันยายน ถึงคุณแม่โรแซร์ ซึ่งต้องงงเงงเมื่อจดหมายฉบับนี้บอกปิดทุกสิ่งทีทุกคนที่ซัวเถาได้ตั้งความหวังไว้ จดหมายนั้นมีใจความว่า

ดิฉันคิดอยู่เสมอว่า สำนักที่กรุงเทพฯ ฯ เป็นเรื่องที่เราคควรรับเป็นธุระ เนื่องจากจดหมายฉบับสุดท้ายของคุณแม่ ลงวันที่ 29 กรกฎาคม ดิฉันก็ได้สวดภาวนาและครุ่นคิดอยู่ และนี่คือสิ่งที่เราตัดสินใจ เราจะก่อตั้งคณะที่กรุงเทพฯ ฯ โดยมีซิสเตอร์ใหม่สี่ท่านเป็นผู้ดำเนินงานในฐานะธรรมทูตซึ่งจะออกจากเมืองมาเซย์โดยเรือกลไฟในวันที่ 23 ตุลาคม ทั้งสี่จะมาถึงสิงคโปร์ ดิฉันหวังว่าคุณแม่จะอยู่ที่นั่นเพื่อต้อนรับซิสเตอร์ทั้งสี่ และคอยช่วยเหลือใน

ระยะแรกที่พวกเขาอยู่ที่กรุงเทพฯ ๑ ดิฉันหวังว่าคุณแม่จะสามารถปลีกเวลาจากชั่วเวลาได้สักหนึ่งหรือสองสัปดาห์ ดิฉันวางใจว่าซิสเตอร์มารี เทเรส แมร์แตนส์ จะสามารถเริ่มงานที่กรุงเทพฯ ๑ ได้โดยอาศัยการสนับสนุนและความช่วยเหลือของคุณแม่

ดิฉันหวังด้วยว่าคุณแม่จะได้รับการสนับสนุนจากประเทศแคนาดา... โปรดส่งความเคารพและขอบพระคุณมายังพระคุณเจ้าราอิสซัคด้วยค่ะ ดิฉันมั่นใจว่าพระคุณเจ้าจะเข้าใจได้ว่าในการก่อตั้งคณะที่กรุงเทพฯ ๑ นั้น ความประสงค์ของเราก็คือต้องการหาทางสนับสนุนงานของสำนักที่ชั่วเวลา และสร้างโอกาสสำหรับกระแสเรียกอันเป็นความหวังในอนาคตด้วยขอท่านนักบุญอัญญานำคุณแม่ไปยังสิงคโปร์ และเดินทางต่อไปยังกรุงเทพฯ

คุณแม่โรแซร์เสียใจ แต่ท่านราอิสซัคโกรธจัด! ท่านโกรธเพราะได้รอซิสเตอร์เหล่านั้นมานานถึงหนึ่งปี ซึ่งทางคณะเคยสัญญาว่าจะส่งมาช่วยงานท่าน ความโกรธของท่านไปลงที่คุณแม่โรแซร์พอ ๆ กับไปลงที่การตัดสินใจของกรุงโรม เป็นเวลาหลายวันกว่าคุณแม่โรแซร์จะเข้าหน้าพระคุณเจ้าได้เพื่ออธิบายเหตุผล เมื่อสามารถพูดคุยกันได้ ท่านก็ช่วยกันตัดสินใจ คุณแม่โรแซร์จะเขียนถึงซิสเตอร์ทั้งสี่อธิบายว่าเกิดความผิดพลาดขึ้นและบอกให้ซิสเตอร์ทั้งสี่เดินทางมาชั่วเวลา ทั้งยังจะเขียนไปทางกรุงโรม อธิบายเหตุผลการกระทำของท่านและขอให้คุณแม่เองแจ้งเปลี่ยนการตัดสินใจของท่านด้วย

คุณแม่โรแซร์ได้เขียนถึงสังฆราชเปร์โรส พุคจาโน้มน้ำอย่างแนบเนียน ให้ท่านมั่นใจว่าจะมีซิสเตอร์อื่นที่มีความสามารถเหมาะกับความประสงค์ของท่านตามมาในไม่ช้า คุณแม่โรแซร์เขียนว่า “ซิสเตอร์ที่กำลังเดินทางจะได้รับคำแนะนำให้ตรงมายังชั่วเวลา ซึ่งทุกสิ่งได้เตรียมไว้พร้อมแล้วเพื่อต้อนรับซิสเตอร์เหล่านี้” คุณแม่โรแซร์กล่าวลงท้ายว่า “ดิฉันหวังเป็นอย่างยิ่งว่า พระคุณเจ้าจะเข้าใจเหตุผลที่มีการเปลี่ยนแปลงนี้ ซึ่งก็คือการทำตามความตั้งใจเดิม”

ในบรรดาผู้คนที่ทั้งหมดนี้ ท่านเปร์โรสรู้สึกสับสนที่สุด ตั้งแต่ฤดูใบไม้ผลิที่แล้วท่านไม่ได้รับข่าวใด ๆ เลยจากคณะอัครมุขมณฑลเมื่อคุณแม่เองแจ้งได้รับคำกับท่านว่าคุณแม่ก็สนใจ แต่ออกตัวว่ายังไม่สามารถให้คำมั่นได้ในขณะนั้น พอกลางเดือนพฤศจิกายน ท่านเปร์โรสก็ได้รับจดหมายจากคุณแม่โรแซร์ที่ทำให้ท่านงงใจเกี่ยวกับซิสเตอร์สี่ท่านที่มีจุดหมายปลายทางมากรุงเทพฯ ๑ แต่บัดนี้กลับถูกหันเหไปยังประเทศจีน พอจดหมายของคุณแม่โรแซร์มาไม่ทันไร ก็มีจดหมายจากมหาธิการิณีของคณะอัครมุขมณฑลตามมาติด ๆ แจ้งว่ายอมรับอย่างเป็นทางการให้มีการตั้งสำนักของคณะอัครมุขมณฑลได้ที่กรุงเทพฯ ๑

ดิฉันมีความยินดีที่จะเรียนให้พระคุณเจ้าทราบว่า ความปรารถนาอันยิ่งใหญ่ของดิฉันที่จะส่งชาวคณะอัครมุขมณฑลมายังกรุงเทพฯ ๑ นั้นกำลังจะเป็นจริง ซิสเตอร์คณะอัครมุขมณฑลสี่ท่านจะ

ออกจากเมืองมาเซย์ในวันที่ **23** ตุลาคมและจะมาถึงสิงคโปร์วันที่ **16** พฤศจิกายน โดยเรือ
กลไฟชื่อเรือ “แองเกอร์ส” หากเป็นไปได้ ท่านอธิการบดีแห่งสำนักชัวเถาจะมารับซิสเตอร์
ทั้งสี่ที่สิงคโปร์ และจะช่วยนำซิสเตอร์ที่มาใหม่ทั้งสี่มายังกรุงเทพฯ หากพระเจ้าไม่
ต้องการซิสเตอร์เหล่านี้หมดทั้งสี่คน ท่านอธิการบดีจะรับซิสเตอร์คนหนึ่งในจำนวนนี้ไปอยู่
ที่สำนักชัวเถา ขออภัยค่ะที่ฉันไม่สามารถเรียนเรื่องนี้ให้พระเจ้าได้ทราบเร็วกว่านี้...

เห็นชัดว่าคุณแม่แองเจลคาดคิดเกี่ยวกับเวลาจดหมายจะมาถึงกรุงเทพฯ จดหมายนี้ส่งมา
จากกรุงโรมวันที่ **10** ตุลาคม มาถึงท่านเปร์โรสซัวส์ปาด้าเดียวก่อนกำหนดการมาของซิสเตอร์ทั้ง
สี่ สองสามวันต่อมาก็มีโทรเลขฉบับหนึ่งส่งมาจากซิสเตอร์ทั้งสี่ซึ่งเวลานั้นอยู่ที่สิงคโปร์ แจ้งว่า
คณะของเธอจะมาถึงวันที่ **25** พฤศจิกายน

ท่านสังฆราชเปร์โรสซัวส์สับสนงงน้อยอย่างเห็นได้ชัด ท่านไม่พร้อมสำหรับงานบุกเบิกที่
คาดไม่ถึงนี้ ครั้นวันที่ **1** ธันวาคม หนึ่งในสัปดาห์หลังจากที่ซิสเตอร์ทั้งสี่มาถึง ท่านเปร์โรสซัวส์ได้เขียน
จดหมายถึงสังฆราชเกบรียังต์ (**Guebriant**) ประมุขสังฆมณฑล เล่าถึงสถานการณ์อันยากลำบาก
ด้วยเหตุที่ท่านเปร์โรสซัวส์ไม่คาดว่าจะได้ซิสเตอร์คณะอูร์สุลินมาอยู่ที่กรุงเทพฯ จึงไม่ได้เตรียมที่ทาง
ไว้ให้พร้อมสำหรับซิสเตอร์เหล่านั้น เท่าที่ท่านสามารถจะทำได้คือพยายามกู้สถานการณ์โดยย้ายซิ
สเตอร์คณะภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร จากโรงเรียนมิสซังจีนซึ่งรับหน้าที่อยู่เกือบ **20** ปีแล้ว และ
ชี้แนะให้ซิสเตอร์คณะนี้เริ่มงานก่อตั้งโรงเรียนใหม่ไกลไปทางเหนือ ด้วยเหตุนี้โรงเรียนประถมที่
เคยเป็นโรงเรียนจีนก็จะมอบให้ชาวคณะอูร์สุลินที่มาใหม่ แน่นอน! เรื่องนี้ต้องอาศัยเวลา ซึ่ง
ขณะเดียวกันซิสเตอร์ที่มาใหม่ก็ต้องทุ่มเทเรียนภาษา แม้ท่านเปร์โรสซัวส์จะยินดีที่ได้ซิสเตอร์มา
ช่วยงานเพิ่มขึ้นแต่ก็ยังรู้สึกไม่สบายใจต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันนี้

ขณะที่ท่านเปร์โรสซัวส์อยู่กับการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ ทางเมืองชัวเถาคณะแม่โรแซร์ก็เลิก
คาดหวัง ปลายเดือนพฤศจิกายน จดหมายฉบับหนึ่งจากซิสเตอร์มารี เทเรสจากสิงคโปร์ อ้างโทร
เลขของคุณแม่แองเจลซึ่งระบุชัดเจนว่าจะไม่มีซิสเตอร์มาอยู่ที่ประเทศจีนในปีนั้น จิตใจอันเปี่ยมด้วย
ความนบนอบของคุณแม่โรแซร์ทำให้ท่านยอมรับคำตัดสินนั้น แต่ท่านก็ค้านคำแนะนำของคุณแม่
แองเจลที่ทำให้ท่านออกจากชัวเถาไปพบกลุ่มซิสเตอร์ที่มาใหม่ และช่วยให้เธอเหล่านั้นตั้งหลักได้
เรื่องนี้เป็นไปได้ ซิสเตอร์ที่มาใหม่เหล่านี้จะต้องหาทางดิ้นรนต่อสู้ด้วยตนเอง

ขณะนั้นซิสเตอร์ทั้งสี่มีเวลาสามวันที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ที่สิงคโปร์ รอลงเรือลำที่จะ
เข้ามากรุงเทพฯ ซิสเตอร์คณะซังต์โมรียันดีให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นเอื้อเฟื้อ แต่ความใจดีของชาว
คณะนี้ไม่อาจช่วยบรรเทาความอึดอัดของภูมิอากาศเขตร้อน

ซิสเตอร์ทั้งสี่คลุมร่างด้วยเสื้อผ้าขนสัตว์ตั้งแต่ศีรษะจรดเท้าอบอุ่นด้วยความร้อนระอุของ
เมืองสิงคโปร์ กระทั่งเธอเหล่านั้นรู้สึกเหมือนไม่มีอากาศหายใจ พวกเธอได้ห้องนอนในหอพัก
เด็กชายซึ่งว่างชั่วคราวเป็นที่พัก เตียงนอนก็แตกต่างไปจากเตียงที่ใช้กันในยุโรป มั่นมั่นไปสำหรับ

ร่างสูงใหญ่ของซิสเตอร์ราฟาเอลและซิสเตอร์ซาเวเรีย ยุงก็ชุมเป็นฝูง บางครั้งก็มีหนูโผล่มาให้ตกใจเล่น แต่ซิสเตอร์เหล่านั้นก็ยังสงบมั่นคง ซิสเตอร์มารี เทเรสเล่าว่า ทุกคนมั่นใจว่าจะถึงจุดหมายปลายทางและปลอดภัยในพระหัตถ์ของพระเจ้า

อย่างไรก็ตาม ความยินดีอย่างหนึ่งที่มีขึ้นในสัปดาห์นั้นคือซิสเตอร์คณะออร์สุลินทั้งสี่ได้รับการเยี่ยมเยียนอันไม่คาดฝันจากท่านเจ้าคณะใหญ่แห่งมาเลเซีย ท่านผู้นี้ได้รับจดหมายฉบับหนึ่งจากสำนักคณะออร์สุลินที่อยู่ ณ เมืองนอร์ดวิก -ปัตตาเวีย (ชวา) (Noordwijk-Batavia, Java) ให้คำมั่นใจแก่ซิสเตอร์ผู้มาใหม่ทั้งสี่ว่าจะสวดภาวนาสำหรับเธอทุกคนและจะมีการติดต่อกันตลอดเวลาที่ซิสเตอร์ทั้งสี่เริ่มชีวิตกรรมทูตในต่างแดน ผู้เขียนจดหมายนี้คือคุณแม่มารี แบร์นาร์ด มังแซล ผู้มีใจกระตือรือร้นในงานกรรมทูตและได้ทำงานนี้ที่ชวามากกว่า 40 ปี (ก่อนที่คุณแม่ผู้นี้จะถึงแก่กรรม ท่านได้ดำรงตำแหน่งอธิการณีของสำนักออร์สุลินทั้งที่ประเทศไทยและประเทศจีน)

เมื่อได้กำลังใจให้การสนับสนุนอันญาติมิตรดังนี้ เช้าวันที่ 25 พฤศจิกายน ซิสเตอร์ทั้งสี่ก็รวบรวมสัมภาระทั้ง 49 ชิ้นเดินทางไปท่าเรือเพื่อเดินทางช่วงสุดท้าย เรือลำนั้นชื่อ *กระทง* เป็นเรือบรรทุกสินค้าขนาดเล็กที่ขนส่งระหว่างสิงคโปร์กับกรุงเทพฯ มีห้องโดยสารสองสามห้อง เทียนี่มีซิสเตอร์สี่คนนี่เท่านั้นเป็นผู้โดยสาร แม้เป็นเวลาเพียงห้าโมงเย็นเมื่อเรือออกเดินทางอากาศก็มืดครึ้ม ไม่นานจะพ่นพาก็เกิดพายุหนัก ซิสเตอร์ซาเวเรียเล่าในเวลาต่อมาว่า “เรือลอยตัวขึ้นแล้วก็ไถ่สวบลงมา ขึ้น ๆ ลง ๆ เหนือแนวคลื่นลูกมหึมาที่โหมใส่ น่ากลัวจริง ๆ เรือจมวบลงไปอยู่ในห้วงน้ำที่มืดตื้อ กระทั่งคลื่นอีกลูกซัดพาเรือลอยขึ้นมาอีก” เป็นเวลาสองวันเรือจึงหลุดจากพายุ ซิสเตอร์ทั้งสี่ยังตัวเองอยู่ในห้องพักของตนในเรือ ต้องคลานจากตรงนี้ไปตรงนั้น ไม่อาจลุกขึ้นยืนโดยไม่ล้มลุกคลุกคลาน กระเป๋าดูทางและสัมภาระก็ลี้ไปมาบนพื้นห้องโดยสาร ไม่อาจยับยั้งได้ วิธีที่ดีที่สุดที่ซิสเตอร์จะทำได้คือคอยหลบหลีกไม่ให้ได้รับบาดเจ็บจากหีบห่อหนัก ๆ เหล่านั้น

บางครั้งซิสเตอร์ก็พยายามมองตามช่องทางต่าง แต่ไม่เห็นอะไรนอกจากคลื่นที่โหมปะทะและเรือชูชีพเล็ก ๆ ลำหนึ่ง มองดูแล้วเป็นภาพที่ไม่ช่วยให้สบายใจนัก ซิสเตอร์ซาเวเรียเล่าว่า “ใครเล่าจะรอดชีวิตได้โดยอาศัยเรือชูชีพลำเล็ก ๆ นั้นกลางทะเลที่ปั่นป่วน”

วันที่สาม ขณะที่ซิสเตอร์ทั้งสี่อยู่ใกล้ชายฝั่งสยาม พายุก็อ่อนตัวลง เป็นครั้งแรกในเวลาเกือบสามวันที่ซิสเตอร์ทั้งสี่รับประทานอาหารได้และยังได้ดื่มเหล้าองุ่นแดงที่กัปตันรินส่งมาให้ ขณะที่รำลึกขอบพระคุณพระเจ้าที่โปรดให้เธอทั้งสี่รอดชีวิตมาได้ ซิสเตอร์มารี เทเรสผู้มีจิตศรัทธาได้เขียนว่า “นี่ไม่ใช่ดวงดุดอกหรือ?” นรกพิโรธเพราะชาวคณะออร์สุลินได้มาถึงสยาม!

ช่วงสุดท้ายของการเดินทาง เรือล่องขึ้นตามลำน้ำเจ้าพระยา ซิสเตอร์ทั้งสี่พูดจากันน้อย ยามนั้นเป็นเวลาโพล้เพล้ มองเห็นบ้านหลังเล็ก ๆ ตั้งบนเสาสูง ๆ เห็นได้เพียงลาง ๆ มีควันไฟลอยม้วนขึ้นไปในท้องฟ้า ผู้ที่เคยเดินทางโดยเรือ *กระทง* ลำนี้เมื่อปีที่แล้วได้บรรยายภาพไว้อย่างแจ่มชัดว่า:

จากปากน้ำมาถึงกรุงเทพ ฯ เป็นระยะทางประมาณ 25 ไมล์ เรือแล่นเลียบฝั่งน้ำที่เป็น โคลน เต็มไปด้วยป่าชายเลนที่มียูงชุม ป่าจากหนาทึบ เบื้องหลังเป็นนาข้าวเขียวข่มุ่ไกลสุด สายตา ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงนับตั้งแต่มีนักสำรวจรุ่นแรกเข้ามา นี่คือนักทางเข้าสู่ ประเทศที่มีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์แห่งสุดท้ายของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

มีชุมชนเล็ก ๆ อาศัยอยู่ในเรือนแพลอยน้ำซึ่งเป็นการแก้ปัญหาวิธีเดียวเท่านั้นเมื่อเกิดน้ำท่วมในฤดูมรสุม บ้านทั้งหลายสร้างบน โปะะไม้สูงที่ทำให้ลอยกระเพื่อมได้ตามระลอกคลื่น ขณะที่เรือแล่นผ่าน หน้าเรือนแพบางแห่งมีขานเรือนอยู่เรียกขานน้ำ ที่ขานเรือนนี้เจ้าบ้านจะวางสินค้าต่าง ๆ เรียงราย ลูกค้าก็พายเรือเล็ก ๆ มาซื้อหากัน บ้านเล็ก ๆ มีเสายันเป็นเรือนใต้ ถุนสูงแบบทรงไทยก็เปลี่ยนรูปเป็นเรือนไม้แข็งแรงเป็นห้องแถวปลูกติด ๆ กัน เมื่อชายฝั่ง มีบ้านเรือนหนาแน่นขึ้น ตัวแม่น้ำเองก็ค้อมีชีวิตชีวาเต็มไปด้วยข้าวของงานหัตถกรรมนานา ชนิด จะเห็นเรือรูปแบบต่าง ๆ เช่น เรือยนต์วิ่งแข่งกับเรือดำปืนดำเพรียว เรือดำภาเงินที่ วาดรูปดวงตาติดไว้ที่หัวเรือทอดสมออยู่ใกล้กับเรือกลไฟ

เวลากลางคืนในประเทศตะวันออกมืดเร็วยิ่ง เมื่อเรือกระทั้งจอดที่ท่ากรุงเทพ ฯ เพิ่งเป็น เวลาหนึ่งทุ่ม อากาศก็มืดแล้ว ชิสเตอร์ทั้งสี่มองจากคานฟ้าเรือด้วยความร้อนใจ หวังจะเห็นใครรอ รับพวกเขาอยู่ แต่ไม่มีใครสักคน! เธอรออยู่กระทั้งขนถ่ายสินค้าเสร็จ พวกเธอเรือก็ออกไปจากเรือ หมดแล้ว แต่ก็ยังไม่มีใครมารับ มองเลยไปจากท่าเรือที่มีแสงสลัว ๆ เธอไม่เห็นอะไรเลย ทั้งไม่รู้ว่า จะไปที่ใดด้วย เธอไม่มีที่อยู่ของสถานที่ที่จะไปนอกจากตำบลที่อยู่ของท่านสังฆราช ทว่าก็ไม่รู้ชื่อ ด้วย ในที่สุดขณะที่ชิสเตอร์ทั้งสี่กำลังจะไปขอร้องกับต้นเพื่อขออยู่บนเรือกระทั้งเข้า ก็พอดีเห็นสี ขาว ๆ แวบ ๆ อยู่ที่เขื่อน แล้วก็เห็นชัดว่านั่นคือหวมกชุดเครื่องแบบนักบวช นั่นคือชิสเตอร์คณะ ภคินีเซนต์ปอล เดอ ชาร์ตร คนหนึ่งซึ่งท่านสังฆราชส่งมาให้ช่วยพาชิสเตอร์ทั้งสี่ไปยังบ้านใหม่ของ พวกเขา

ชิสเตอร์ทั้งสี่ฝากข้าวของสัมภาระไว้ที่เรือกระทั้งเข้า แล้วตามชิสเตอร์คนนั้นไปขึ้นรถเล็ก ๆ สองคันซึ่งนำเธอไปยังโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ ที่นั่นท่านอธิการิณีและชิสเตอร์แปดท่านกำลังรอ ต้อนรับ ภายใต้อ่างสลัว ๆ ทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนเดือนรางลึกลับ ชิสเตอร์ทั้งสี่เดินตามระเบียงไปยังอีก ส่วนหนึ่งของโรงพยาบาลซึ่งจัดไว้สำหรับคนอนาถา เป็นห้องเล็ก ๆ มีสี่เตียง ตลอดเวลาสองเดือน ห้องนี้จะเป็น “อาราม” ของเธอทั้งสี่ เป็นทั้งห้องนอน ห้องเรียน เป็นกระทั้งห้องอาหารที่มีคนมาส่ง อาหารให้ และเป็นที่นี่ซึ่งเธอทั้งสี่จะถือปฏิบัติตามกฎวินัยของคณะ

“พวกเราทั้งสี่ได้มาทำหน้าที่ของเรา ความฝันของเราได้เป็นจริงขึ้นมาแล้ว” ชิสเตอร์ซาเว เรียบันทิกไว้ดังนี้ในเวลาต่อมา เป็นเวลาเต็มสองเดือนซึ่งชิสเตอร์ทั้งสี่ได้รู้ว่าจุดปลายทางของเธอ ไม่ใช่ประเทศจีน แต่เป็นสยาม!